

Ісаєвич О. М.

студент 2-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична
академія»

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФРАНЦУЗЬКОЇ АДВОКАТУРИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Французька адвокатура пройшла довгий шлях, щоб стати такою як вона

є сьогодні. Адвокат взагалі, та й зокрема у Франції це — представник вишого суспільного прошарку населення, який є захисником прав та свобод людей і громадян. Значним досягненням французької адвокатури було створення Ради адвокатів — інституту внутрішньої організації для її членів. Саме Франція є початком інституціоналізованої, організованої адвокатури, яка сьогодні розвивається по всьому світу.

Однією з причин цьому служить те, що інститут адвокатури почав формуватись і розвиватись під час монархічного правління. Заручившись підтримкою на високому державному рівні, захисники робили свою справу чітко й впевнено, допомагаючи королівській владі відстоювати державні інтереси. Зусилля правозахисників у цьому напрямку ще більше підвищили їхній статус у суспільстві. Статус адвоката мав настільки велике значення, що в один період, тільки з лав адвокатів призначали суддів та прокурорів. До кінця XV століття адвокатура зуміла сформуватись в організацію, яка могла забезпечити незалежність своєї діяльності від зовнішнього впливу, в тому числі владних органів та представляти, захищати інтереси своїх членів. Адвокатська професія досягла іншого рівня — вона почала організовуватись при судах. І була закріплена низкою законодавчих актів. У Парламенті (так тоді називався суд) адвокатам належало 12 лав. Захисники повинні були з'являтися в суд в офіційній одежі, підготувавшись до промови, з накритою головою, — це знак

їхньої свободи і незалежності. Накрита голова в адвоката це звичай, який укоренився в французькій адвокатурі досить давно і вважався привілеєм, який показував всім наскільки величний статус адвоката у тогочасному суспільстві і водночас символізував його честь і гідність. У XVII–XVIII століттях внутрішня організація адвокатури досягає ще більшого розвитку. З'являється старшина стану і створюється адвокатська рада, до складу якої входять колишні старшини стану і представники від адвокатських лав. З цього часу дисциплінарна компетенція щодо адвокатури переходить від парламенту до ради. Щодо зовнішнього розвитку правозахисників, то його дуже обмежував інститут купівлі-продажу суддівських посад. Наймовірною була непохитність духу внутрішньої організації адвокатури та готовність непохитно відстоювати свої інтереси та інтереси закону. Велика французька буржуазна революція залишила свій відбиток на розвитку адвокатури. Декрет 2 вересня 1790 року знищив звання адвоката і зайняття адвокатурою зробив вільним для кожного. Спрощення судового провадження, зменшення судових витрат — такі цілі були на меті в тогочасного уряду. Ця дезорганізація тривала

недовго. В 1804 році інституційно адвокатура була відновлена, і водночас були засновані юридичні факультети. Наступним етапом становлення адвокатури було управління країною Наполеоном, який був противником самоврядної інституції захисників. Монарх посилив нагляд за адвокатурою і підпорядкував її магістратурі. Протягом декількох десятиріч видавались Ордонанси, які в певній мірі лібералізували адвокатуру. 22 листопада 1882 року був прийнятий указ на підставі якого французька адвокатура вступила в нову епоху еволюції. Його суть полягала у наступному. Адвокатура Франції ділилась на два класи, а саме на стряпчих та адвокатів. Такий поділ відносився тільки до цивільних справ і здебільшого був присутній тільки у великих містах. До функцій першого входили попередня підготовка, письмова обробка справи після чого вона виносилась на судові засідання. До завдань адвоката відносилося виключне усне представництво в суді. Прийняття на службу стряпчих залежало від міністерства юстиції за поданням місцевої прокуратури. Його звання було не сумісним із званням адвоката, судді, префекта чи мера. Для порівняння, щодо статусу стряпчого і адвоката слід зауважити, якщо мова йде про кримінальне провадження, то перевага була на боці адвоката. Згодом межа між цими двома класами почала стиратися, стряпчі все більше стали виконувати функцію представництва в суді в сенсі заміни сторони. Такий поділ був суттєвий виключно в аспекті виконуваних ними функцій.

У XX столітті адвокатура Франції продовжувала розвиватись і цей процес триває до тепер. Варто зауважити, що достатня увага приділяється адвокатським звичаям, які мають багатовікову історію. На мій погляд, це правильно, так як вони відіграють значну роль в етично-моральному становленні адвокатури як організації, що має певні незмінні цінності та дотримується їх протягом не одного десятиріччя. Згідно змінами до закону про статус адвокатів 1992 року, Франція відмовилася від розподілу адвокатів на категорії, було оголошено про єдину професію, усі члени якої стали носити звання адвокат. Я вважаю, це надало певну конкретизацію і тим самим зменшило кількість норм, які були потрібні для регулювання кожної з категорій. Вирізняючи одну професію — адвокат, ми чітко розуміємо рівень знань, та правової допомоги, що може бути ним надана. Зародившись та розвиваючись в особливих історичних умовах адвокатура Франції як була так і залишається взірцем для держав континентальної Європи в питаннях внутрішньої організації.